

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(แก้ไขมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติเรื่อง
การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งพ้นจากราชการไปแล้ว)

๑. สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนปรากฏปัญหาความคลั่งคลุ้งระหว่างบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ อยู่หลายประการ เช่น กรณีการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนสามัญที่พ้นจากราชการ มาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากราชการ ขณะที่การดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการตำรวจที่พ้นจากราชการ มาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ดำเนินการสอบสวนข้าราชการตำรวจที่ถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ หากส่วนราชการไม่อาจดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดข้างต้น ก็ไม่อาจดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้วได้ ด้วยเหตุที่บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการฝ่ายพลเรือนยังมีความแตกต่างกันตามที่กล่าวข้างต้น จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาคในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนแต่ละประเภทซึ่งพ้นจากราชการไปแล้ว นอกจากนี้ยังปรากฏข้อจำกัดในการดำเนินการทางวินัยเพื่อพิจารณาโทษแก่ข้าราชการผู้กระทำผิดอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ และบทบัญญัติกฎหมายของหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรตรวจสอบการทุจริต ได้แก่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. กล่าวคือ กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการไต่สวนและชี้มูลความผิดวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากหน้าที่ไปแล้วไม่เกินห้าปีหรือไม่เกินสิบปี แล้วแต่กรณี โดยการส่งเรื่องให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาโทษต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น แต่เมื่อพิจารณากฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ ปรากฏว่ามีการกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นจากราชการไปแล้วไว้แตกต่างจากบทบัญญัติกฎหมายขององค์กรตรวจสอบข้างต้น จึงส่งผลให้ส่วนราชการต้นสังกัดของข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดวินัยไม่อาจพิจารณาโทษแก่ข้าราชการผู้นั้นได้ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผล

๒. ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาหนี้

จากปัญหาที่ปรากฏตามข้อ ๑ จึงจำเป็นต้องแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญที่พ้นจากราชการไปแล้ว เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการดังกล่าวให้เหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกันกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยราชการในฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

๓. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๓.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ข้าราชการพลเรือนสามัญทั่วประเทศ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญที่พ้นจากราชการผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญ และข้าราชการพลเรือนสามัญโดยทั่วไป รวมถึงข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทอื่นซึ่งมีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้น ๆ กำหนดให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓.๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ถูกจำกัด

การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้พ้นจากราชการไปแล้ว เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของข้าราชการในการที่จะถูกดำเนินการทางวินัยได้แม้พ้นจากราชการไปแล้ว แต่ข้าราชการดังกล่าวยังคงมีสิทธิในการรับทราบข้อกล่าวหา สิทธิในการนำพยานหลักฐานมาชี้แจงโต้แย้งข้อกล่าวหา และสิทธิอื่น ๆ ในการต่อสู้คดี ได้เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งยังอยู่ในราชการ ทั้งนี้ การแก้ไขกฎหมายเรื่องนี้ไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทั่วไป

๓.๓ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

(๑) การแก้ไขมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายและทำให้ส่วนราชการสามารถพิจารณาโทษแก่ข้าราชการที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดได้แม้ผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปเป็นระยะเวลาอันเท่าใดก็ตาม อันเป็นการป้องปรามมิให้ข้าราชการกระทำความผิด ตลอดจนส่งเสริมการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผล เมื่อการทุจริตลดลงแล้ว ประเทศชาติย่อมพัฒนา และประชาชนมีความสุขมากยิ่งขึ้น

(๒) การกำหนดเงื่อนไขเริ่มต้นในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้พ้นจากราชการไปแล้ว ให้ยาวนานขึ้นกว่าเดิม ย่อมทำให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการทางวินัยและลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยให้แก่ประชาชนและสังคม

(๓) การกำหนดเงื่อนไขสิ้นสุดในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นจากราชการไปแล้ว นอกจากจะเป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาในการเข้าถึงพยานหลักฐานสำหรับใช้ต่อสู้คดี และผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรอคอยการดำเนินการที่ไม่มีระยะเวลาสิ้นสุดแล้ว ยังมีผลให้ส่วนราชการไม่ต้องรับภาระเกินจำเป็น ทั้งในแง่บุคลากรและงบประมาณที่จะต้องเข้าไปในการสอบสวนวินัยที่ยาวนานเกินสมควร อันจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมและป้องปรามพฤติกรรมทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ และประหยัดงบประมาณของส่วนราชการเพื่อนำไปใช้พัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ได้
